

BUDAPESTRE VONATKOZÓ UJSAJCÍKKEK

Szerző:		Tárgy	492
Cím:	A Margitszínház lebontása	Hely	Margitszigeti Színház
		Idő	1919
Forrás:	Pesti Hírlap	Személy	
Bp.	1919. XI. 11.		
(Helv)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)

A Margitszínház lebontása.

Vasárnapi számunkban jelentettük, hogy Polónyi Gézának, mint a közmunkatanács elnökének rendeletére hétfőn megkezdik a Margitszigeti Színház lebontását. A mai napon a lebontás kezdetét is vette. Ez ügyben a következő levelet kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Polónyi Géza rendeletére ma reggel a Margitszigeten munkás-emberek csákánnyal mentek neki a Margitszínháznak: Fát, betont, vízvezetéki berendezést, villanyművet, butort és gépeket nem kimélve, megkezdték a színház lebontását.

A színház két évvel ezelőtt épült, az idén restaurálták, körülbelül fél millió korona volt az ára akkori értékében. A virágdíszes kis hajlékban tisztességes és tehetséges magyar színtársulat működött két éven keresztül, a közönség megszerette az új színházat, megtöltötte előadásait, a fabódé 500 magyar embernek, művészeknek, munkásnak adott kenyeret, a szigeti r.-t.-nak közel egyszázezer korona bért fizetett. Engedélye két évre szól, amikor meghosszabbítását kértük és sürgettük, rideg elutasítást kaptunk feleletül azonnal a megokolással, hogy Polónyi Géza nem tűri a szigeten ezt a színházat. Nemcsak nem tűri, hanem sürgős lebontását és eltávolítását rendeli el.

Bármilyen hihetetlennek és nevelésesnek látszott az, hogy ma lehessen valakinek hatalma a pótlás lehetősége nélkül elpusztítani valami létezőt, drága, kész munkahelyet és alkalmat, de meg épen a magyar művészetnek egy hajlékát, hivatali kötelességem parancsára magtettem minden lehetőt, hogy ez a rendelet megmásíthatatlan legyen.

Ezekután nem hivatalos állásom kötelességéből szólok tovább, kérve a nyilvánosság felháborodását és védelmét. Az Unió Színházüzemi R.-T., amelynek vagyonát éri a kár és a sérelem, ki fogja heverni a csapást, amelyet Polónyi Géza mért rá; de kell, hogy mindenkit végig lázítson és halálosan elkésztessen az a kár, és az

a sérelem, amely a közérdeket éri.

Hát szabad ma Magyarországon rombolni? Hát itt nem építeni kell mindenkinek? Elképzelhető az, hogy minden ok nélkül lebontunk nem egy színházat, amely dolgozó embereknek, művészeknek munkát és kenyeret ad, hanem csak egy csúrt, pajtát, vagy ólat. A gyilkosság a bűnök legnagyobbika. Miért? Mert a gyilkos olyan vesz el, amit többé vissza nem adhat. A Polónyi Géza cselekedete gyilkosság, mert próbálja meg a kegyelmes ur kiadni egy másik rendeletet, hogy építsék fel, amit leromboltatott. Mindenki ki fogja nevetni, nem talál építész, ácsot, villanyszerelőt, gépészt, aki vállalkoznék rá, mert nincs miből és nincs mivel. A vérző, megbénult Magyarország testéből kiirtott a kegyelmes ur egy apró kis eregskét, amely még liktetett, egy ideget, amely még érzett, egy izomdarabkát, amely még dolgozott. Ma, amikor ezrével szaladgál szerencsétlen országunkban az elkergetett, kenyértelen színész, öccellenciája még száznak lopta ki a szájából a falatot. Ha ez nem a legnagyobb bűn, akkor olyan példátlan ostobaság, amelynek a magyar kulturtörténetben párját kell keresni.

Szerkesztő ur, — az okosság, a tisztesség és a magyarság nevében kérem a nyilvánosság védelmét.

Budapest, 1919. nov. 11.

Beöthy László,

Az Unió R. T. vezérigazgatója.

Megkérdeztük a dolgra vonatkozólag Polónyi Gézát, a Közmunkák Tanácsának elnökét, aki így nyilatkozott:

— Ahol egyéni érdekeknek érintéséről van szó, ott a közhatalomoknak a közérdeket szolgáló képviselői hazánkban mindig ki vannak téve ilyen durva támadásnak. Küzködöm magammal, hogy egyáltalán ezt a jogosulatlan kirohantást válasza méltassam-e? Kivételesen megteszem. Beöthy László úr elhallgatja, hogy a Margitszigeti Színházat nem én bontattam le,

vagy bontatom le, hanem a Közmunkák Tanácsa, amelynek egyhangulag meghozott határozatát én kötelességszerűleg csak végrehajtom. Elhallgatja Beöthy ur azt hogy ez a határozat, amely az ideiglenes színházi bódénak a szigetről való eltávolítását rendeli el, nem ma keletkezett, hanem már egy évvel ezelőtt, amikor az akkor halasztásért folyamodó Bródynak kérelmére megengedett ugyan a bódénak további egy évre való fennmaradása, de azzal a világos kikötéssel, hogy további halasztás semmi esetre és semmi körülmények között adatni nem fog. Már most az történt, hogy Bródy úr ezt a színházat eladta az Uniónak. Megmondta-e, hogy neki 1919. október 1-én túl semmi esetre halasztás adatni nem fog, azt én nem tudom. Az események arra engednek következtetni, hogy ez a határozat, amelyben Bródy úr megnyugodott, úgy szándékoltott megkerülni, hogy a színház átruházatott egy harmadik jogi személyre, akinek protekciójában biztak azok, akik a törvényi kevesebbre bicsülik, mint a befolyást. Miután október 1-én a határidő lejárt, kötelességem volt a határozat végrehajtása iránt a lépéseket megtenni. Ekkor fordult hozzám az Unió r.-t. elnöke, Beöthy ur, akinek én megmagyaráztam, hogy a kérelem a meghozott határozat okából nem teljesíthető. Még pedig annyival kevésbé, mert ez az ideiglenes fabódé a Margitszigetnek nyilvános parkjellegét veszélyezteti, ami által a törvény által kijelölt célt gátolja. Aki a Margithidról lejtött, rátekintett a szigetre, az első pillanatban megütközött azon, hogy lehetett ide ilyen tűzfészket beállítani. Ezt maga Beöthy ur is belátta és nagyon helyeselte, hogy arra törekszünk, hogy ezen fabódé helyett a szigeten egy állandó jellegű, télen és nyáron is használható színházat emeljünk. Tiszta és világos, hogy Beöthy László ur, maga is be fogja látni, hogy ma, amikor télvíz idején ez a bódé be van zárva, ennek lebontása egyetlenegy embernek a kenyerét nem veszélyezteti, másrészt, egészen világos,

hogy a télen-nyáron szolgálatot teendő színház kétszer annyi családot fog elláthatni és a művészetnek is bizonyára nagyobb szolgálatot tehet, mintha ez a bódé fennmarad. A közönség tájékoztatása céljából még csak azt kell megjegyezniem, hogy ez az ideiglenes fabódé egyik láncszeme a szigeten elharapódzott azon visszaélésnek, hogy a szigetet bérlő részvénytársaság minden beruházás nélkül jövedelmeket huzott olyan intézményekből, amelyekből a Közmunkák Tanácsának, mint tulajdonosnak, egy deszkadarabja sem maradt. És ezáltal elodáztattak olyan építkezések, amelyek maradandó értékük mellett a tulajdonosra kell, hogy átháramoljanak. Ha nem lenne eléggé köztudomásu, ugy most hangsulyozom, hogy a szigeten a fővárosi pénzalap évenként nagymennyiségü ráfizetésekkel küzd. Ezt az állapotot végre meg kell szüntetni és a szigetet át kell adni a törvény által megállapított nyilvános park rendeltetésének. Ennek szolgálatában rendelte el a Közmunkák Tanácsa az ideiglenes bódé lehordását, amely határozatát most november 8-án tartott ülésében újabb egyhangu határozatában megismételte. Ezen felvilágosítás után eléggé nyilvánvaló, hogy nem szenved itt sem a művészet érdeke, sem a humanizmus, hanem csupán az érdekelték zsebkérdéséről van szó, amelynek védelmét a közérdekkel szemben a törvény nem utalja a Közmunkák Tanácsának hatáskörébe. Mindössze arról van szó, hogy az érdekeltségnek nem sikerült ellensúlyozni az egy évvel ezelőtt meghozott végérvényes határozatot. Ezek után a szigetet a nagyközönségnek továbbra is jóindulatába és védelmébe ajánlom azzal, hogy a végleges színháznak fölépítését sürgetni fogom és erre vonatkozóan az illetékes testületeknek jóakaratu tanácsait és javaslatait már most is kérem és várom.